

اصول مانور در آمادگی قبل از آتش سوزی

احمد احمدنیا حلیمه جانی^{۱*}

شهرام کریمی کوزه گران^۲

حسین تقی زاده^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۱ تاریخ چاپ: ۱۴۰۰/۰۲/۱۳

چکیده

آنچه از روز ازل بشر از اولویت نخست برخوردار بوده و باعث تداوم نسل بشر شده، حفظ حیات بوده و بشر در گذر سالیان مهارت کنترل و مهار بسیاری از عوامل مرگ‌زا را کسب نموده است. آنچه را که نیاز به تعقل و تدبیر داشته انسان به بهترین نحو ممکن در آن غوطه نموده و بهترین راهکار را برای ادامه حیات سالم و مرفه استخراج نموده و بکار گرفته است اما بلایای طبیعی ظاهراً همواره به صورت معضلی حل نشدنی ذهن آدمی را به خود مشغول کرده است. از ویژگی‌های مهم بلایای طبیعی یکی قابل پیش‌بینی نبودن و سرعت فوق‌العاده وقوع آن است. در رویارویی با بلایای طبیعی سخن از ماه‌ها روزها و حتی ساعت‌ها نیست سخن از ثانیه‌ها و دقیقه‌ها است. تدبیر آتش سوزی نه در آن ثانیه‌ها که در روزها و سالهای متمادی قبل از آن امکان‌پذیر است. حوادث را امروز و در سکون و آرامش زمین را درمی‌یابیم نه در فردای تلاطم و خشم زمین. مانور پاسخی است به این نیازها و راه‌حلی برای مسئله. مانور مجموعه‌ای است از راهکارهای مناسب که از قبل از وقوع فاجعه به منظور بالابردن سطح آگاهی و آموزش مهارت‌های عملی با تعمیم به کل جامعه طراحی شده است. در حقیقت مانور شبیه‌سازی شرایط بحرانی است و مجموعه تمرین‌هایی است که برای ارزیابی و پایش برنامه‌های تدوین شده جهت مقابله با حوادث بکار می‌رود و در مجموع هدف از انجام تمرین‌های فوق ارتقای سطح آمادگی در جامعه است. نباید با انجام یک مانور کلیه ابعاد یک برنامه را ارزیابی کرد لذا باید هدف دقیق یک مانور و ابعادی از برنامه که باید در یک مانور ارزیابی گردند دقیقاً تعریف شوند. مانور می‌آموزد آنجا که وحشت و ترس قدرت تصمیم‌گیری و امکانات بالقوه موجود جهت ارائه خدمات جامع بالفعل به تمام آسیب دیدگان جامعه بهره جست.

کلمات کلیدی

سناریو، برگزاری مانور، مدیریت بحران، آتش سوزی.

۱. کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور واحد رشت، رشت، ایران. رئیس ایستگاه. (نویسنده مسئول):

(ahmdahmdnya5@gmail.com)

۲. کارشناسی ارشد مهندسی عمران، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لشت نشا، لشت نشا، ایران. رئیس ایستگاه.

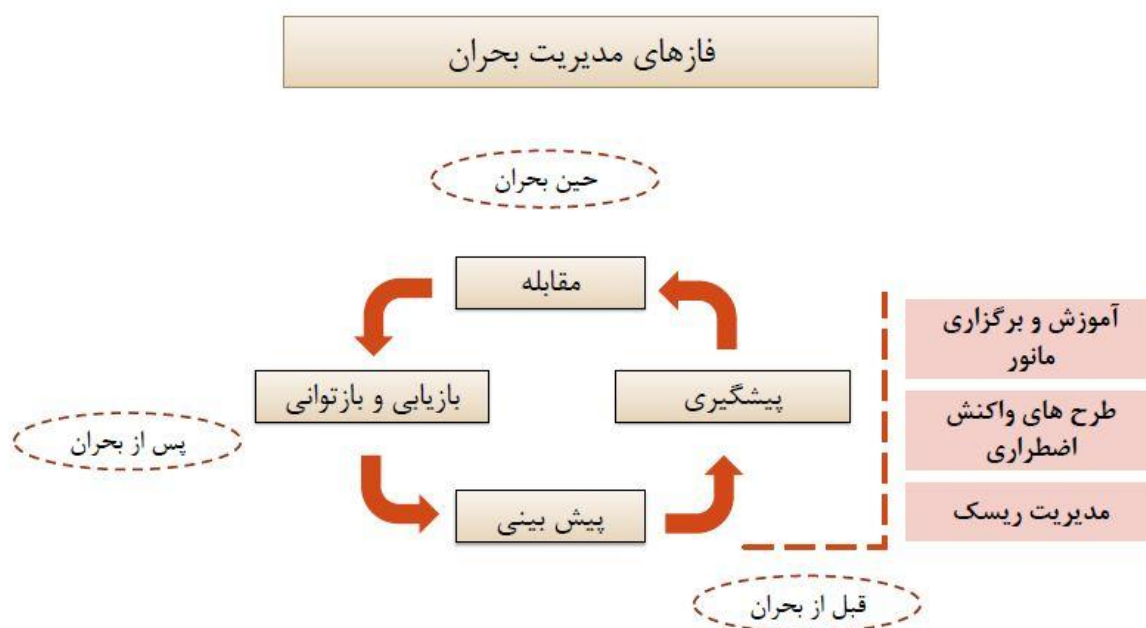
(Shahramkarimi1250@gmail.com)

۳. کارشناسی ارشد مدیریت مالی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد انزلی، انزلی، ایران. رئیس ایستگاه.

(hoseintaghizadeh182@gmail.com)

مقدمه

یکی از موضوعاتی که بیشتر شهرهای جهان با آن دست به گریباند موضوع سوانح طبیعی است. سوانح و بحرانها می توانند در هر زمانی به وقوع بپیوندند و موجب مرگ، جراحت افراد و بی ثباتی در اقتصاد شوند. هرچقدر جوامع گسترده تر و بزرگتر می شوند تعداد و نوع سوانح بالقوه بیشتر می شود. به دلیل پیشرفت های فناوریانه، اجتماعی و سیاسی موجود در این جوامع، اغلب تأثیر این سوانح شدیدتر می شود. آمادگی در مقابل وقوع بحرانها از جمله فعالیت های اساسی در کشورها، جوامع، صنایع و سازمانها است. این اقدامها در قالب چرخه مدیریت بحران تعریف می شود.

شکل ۱- فازهای مدیریت بحران

مدیریت بحران، یکی از مهم ترین فاکتورهایی است که در افزایش و یا کاهش میزان خسارتها و تلفات انسانی در زمان بروز بلایای طبیعی تأثیر فراوانی دارد، این دانش به مجموعه فعالیت هایی اطلاق می شود که قبل، هنگام و بعد از وقوع حوادث طبیعی جهت کاهش آثار این حوادث غیرمترقبه آسیب پذیری انجام می گیرد.

در راستای آمادگی هرچه بیشتر مدیریت بحران به همراه بررسی منطقه عملیاتی قبل از بحران و در راستای تفکر استراتژیک، لزوم استفاده از سناریوهای احتمالی مدیریت بحران به چشم می خورد، در واقع سناریوهای بسیار ارزشمند احتمالی باید با دیدی خلاق، کارشناسی شده و مطرح شده در جلسات مشورتی با صاحب نظران امر در هر قسمت مربوطه و به دنبال آن راه حل های رفع و یا کاهش آن بحران محتمل دیده و در صورت امکان و به صورت گام به گام در فرصت های ایجاد از زمینه های بروز هرچه مشکل تر، سخت تر و پیچیده تر آن جلوگیری شود. یکی از الزامات مهم و تعیین کننده در سیستم های مدیریت ایمنی و حتی سیستم مدیریت زیست محیطی الزامی تحت عنوان "آمادگی و واکنش

در شرایط اضطراری "می‌باشد. هدف این مقاله ضمن تأکید بر ضرورت بسیار زیاد ایجاد سناریو و برگزاری مانور و ارائه پاسخ‌های مناسب به آنها می‌باشد.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

تعریف مانور

مجموعه اقدام‌هایی است که هدفشان ارتقای سطح آمادگی تیم‌های واکنش اضطراری، کارکنان عملیاتی و افراد جامعه است. مانور می‌تواند به عنوان جزئی از مرحله آمادگی و کاهش خطر در سوانح و حوادث به شمار آید. حسن اجرای مانور نقش مهم آن در ایجاد آمادگی لازم جهت انجام عکس‌العمل صحیح و سریع در برابر بحران‌ها است که نتایج حاصل از آن موجب کاهش تلفات، خسارات و افزایش پایداری و تاب‌آوری می‌شود.

تعریف بحران

رویدادی که به صورت ریشه‌ای خوش‌نامی سازمان، آینده آن و فرآیند تولید آن تحت تأثیر نامطلوب قرار دهد. بحران می‌تواند تهدید یا واقعه‌ای باشد که هرج و مرج و آشفتگی همراه با درد و رنج را در پی دارد. بحران واقعه بزرگ و پیش‌بینی نشده است که پتانسیل قوی برای نتایج منفی و نامطلوب دارد. بحران، واقعه یا فعالیتی همراه با اثرات منفی است که روی شهرت و اعتبار کار تأثیر می‌گذارد و موقعیتی است که اوضاع خارج از کنترل است.

تعریف بلایا

طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، بلایا به هر حادثه‌ای اطلاق می‌شود که باعث ایجاد صدمات، اختلالات زیست‌محیطی، مرگ و میر انسان‌ها و به هم ریختن خدمات نظام سلامت در مقیاسی شود که نیاز به کمک‌های خارج از جامعه برای اداره حادثه باشد.

تعریف رویداد

رخدادی است که پتانسیل ایجاد شرایط اضطراری را دارد. بدون رویداد یک شرایط اضطراری به وجود نمی‌آید. سطح واکنش مورد نیاز در شرایط اضطراری بر اساس شدت رویداد تعیین می‌شود؛ بنابراین طرح شرایط اضطراری (ERP) رویداد را به سطح شدت گروه‌بندی می‌نماید که شامل حوادث جزئی، حوادث جدی و حوادث عمده می‌باشد.

تعریف برنامه واکنش در شرایط اضطراری

برنامه کامل و دقیقی از مجموعه فعالیت‌های در جهت مهار و به حداقل رساندن اثرات یک حادثه غیرمترقبه که مستلزم تدابیر اصلاح‌کننده فوری فراتر از حد معمول و نرمال بوده تا بدین وسیله از جان انسان‌ها حفاظت‌شده، جراحات‌ها به حداقل برسد و آسیب به محیط‌زیست و اموال کاهش یابد.

اهداف برگزاری مانور و رزمایش

برگزاری مانور و رزمایش می‌تواند به‌منظور نیل به اهداف ذیل انجام پذیرد:

۱. افزایش هماهنگی میان تیم‌ها و سازمان‌های درگیر در حادثه
۲. تعیین ضعف‌ها و کاستی‌های برنامه‌ریزی مدیریت حادثه و بحران
۳. تعیین نقاط ضعف در منابع و تجهیزات موجود
۴. تعیین و تمرین نقش‌ها و مسئولیت‌های افراد و نهادهای مختلف درگیر
۵. آموزش، افزایش آگاهی و مهارت عملکردی تیم‌های واکنش اضطراری، کارکنان و مردم عادی
۶. آزمایش برنامه‌ها و سیستم‌ها و سازمان‌ها در شرایط موجود

مانور توجیهی و مباحثه‌ای

مانور توجیهی، پایه رزمایش‌های مدیریت بحران است و مبنای برنامه جامع رزمایش را تشکیل می‌دهد. مانور توجیهی باید دارای اهداف مشخص و تدوین شده باشد. نوعی از مانور توجیهی، مانور مباحثه‌ای است. در مانور مباحثه‌ای بحث بر روی سناریو انجام می‌شود. در این نوع از رزمایش، افراد موارد توافق شده قبلی را باهم مرور می‌کنند، از این راه اثربخشی برنامه‌ها را آزمایش می‌کنند، ارتباط‌ها را شکل می‌دهند و به دنبال ایده‌های جدید هستند. در این نوع رزمایش‌ها معمولاً افرادی شرکت می‌کنند که در سطح استراتژیک هستند.

تمرین میدانی

تمرین میدانی عمدتاً توسط نیروهای عملیاتی انجام می‌شود و بر روی یک حوزه پاسخگویی تمرکز دارد؛ مانند امداد رسانی، جست‌وجو و نجات، اطفای حریق، تخلیه و اسکان اضطراری، تخلیه مجروحان، امنیت و انتظامات.

مانور دور میزی

مانور دور میزی بیشتر روی فرآیندهای پاسخگویی و سلسله‌مراتب فرماندهی تمرکز دارد. طراحی و اجرای این مانور بسیار دشوارتر بوده و امکان ارزیابی دقیق‌تر آن نیز وجود دارد. با توجه به اثرگذاری این مانور در ایجاد یکپارچگی و هماهنگی بین سازمان‌ها و نهادهای مختلف و هزینه‌های کم برگزاری آن، اجرای بیشتر آن در سطوح مختلف توصیه می‌شود.

مانور تخصصی

مانورهای تخصصی، انواع تکامل یافته و پیچیده‌تر تمرینات میدانی است. در این نوع مانور، یک فعالیت تخصصی در مقیاسی بزرگ تمرین می‌شود؛ بنابراین، سناریویی مبتنی بر حضور و مشارکت چندین سازمان و نهاد متولی به همراه یک پشتیبانی عمومی گسترده که شامل تمرینات میدانی و فرماندهی و کنترل دورمیزی است را در برمی‌گیرد. این نوع مانور در زمانی که برنامه‌ریزی‌های مفصل وجود داشته و فرماندهی با شبکه گسترده‌ای برای مقابله در یک حوزه مانند جست‌وجو

و نجات، تریاژ و تخلیه مجروحان، درمان اضطراری، تخلیه و اسکان اضطراری روبروست، با هدف تقویت هماهنگی در بین همه نهادهای درگیر در آن حوزه انجام می‌شود.

مانور تمام‌عیار

مانورهای تمام‌عیار که در رأس این مانورها قرار دارد، عملکرد هماهنگ همه سازمان‌ها و عوامل دخیل در پاسخگویی را تمرین و ارزیابی می‌کند. هرچقدر از تمرینات میدانی به سمت مانورهای تمام‌عیار حرکت می‌کنیم، مرور برنامه‌های عملیاتی به انجام تمرینات ترکیبی و نزدیک به واقعیت نزدیک‌تر می‌شود. به همین ترتیب، هزینه برگزاری این مانورها نیز بیشتر می‌شود.

عوامل مؤثر بر انجام مانور

هزینه‌ها:

تعیین انواع هزینه‌ها (هزینه‌های پرسنلی، تجهیزاتی، تغذیه، سکونت در منطقه مانور، سفر به منطقه مانور، استخدام و به‌کارگیری نیرو، سوخت و دیگر مواد مصرفی) و در حقیقت دانستن اینکه چه کسی هزینه‌ها را پرداخت خواهد کرد.

تجهیزات:

میزان نیازها، محدودیت‌ها و میزان دسترسی است. مسئولیت‌های اجرایی سازمان‌های درگیر: آیا برنامه نوشته شده واقعاً میزان آمادگی اجرایی سازمان‌ها را نشان خواهد داد؟

وضعیت آب‌وهوا:

شرایط تغییر ناگهانی آب‌وهوا در منطقه انجام مانور است.

مدیریت:

نیاز به گزارش‌های کتبی یا رایانه‌ای در مانور، پشتیبانی انسانی مانور، هشداردهی به ساکنان نزدیک به منطقه و دیگر سازمان‌ها و وجود مشکلات بیمه‌ای افراد و کارکنان است.

نیازهای لجستیکی:

غذا، انتقال، محل سکونت، انبار مواد و مواد مصرفی است.

توجهات قانونی:

نیازهای قانون‌گذاری و توافقنامه‌ها است.

سناریو:

عبارت از داستانی است که مانور بر اساس آن شکل می‌گیرد. این عامل، مستقل از عوامل دیگر است.

زمان:

حدود زمانی انجام مانور، مدت‌زمان موردنیاز برای انجام مانور و شب یا روز بودن زمان انجام مانور است.

ابعاد مانور:

میزان پیچیدگی مانور، تعداد افراد درگیر در اجرا یا مدیریت مانور و تعداد سازمان‌های درگیر است.

محل مانور:

محل جغرافیایی انجام مانور، میزان فضای مورد نیاز، انتخاب محل‌های احتمالی دیگر، میزان دسترسی به محل انجام مانور، کسب اجازه‌های لازم و میزان نیاز به ناحیه بندی منطقه مانور است.

کارکنان:

دانستن اینکه چه افرادی باید درگیر شوند؟ میزان دسترسی افراد مذکور (صلاحیت امنیتی) به اطلاعات طبقه‌بندی‌شده، میزان دسترسی به افراد مذکور و افراد کلیدی مؤثر در کنترل مانور است.

سازمان‌ها:

سازمان‌های کلیدی، سازمان‌های حمایت‌کننده و محدودیت‌های سازمانی موجود است.

طراحی تمرین و مانور

طراحی مانور شامل چند بخش اصلی است که در چند مرحله به توضیح مناسب آنها خواهیم پرداخت:

- مدیریت پروژه
- تشکیل تیم برنامه‌ریزی
- برگزاری جلسات برنامه‌نویسی
- تعیین اهداف مانور
- نوشتن سناریو و مستندات آن
- تعیین وظایف تیم پشتیبانی
- تدوین متدولوژی و ابزار ارزیابی

اصطلاحات و مفاهیم رایج در طراحی مانور

مجریان: پرسنل هستند که کار عادی خود را قبل و حین مانور انجام می‌دهند

مراقبین: مدیران و مجریان مانور (که معمولاً عضو تیم طراحی مانور) هستند

ارزیاب‌ها: افراد فنی هستند که عملکردها و وقایع را (معمولاً در حیطه کارشناسی و تخصصی خودشان) زیر نظر دارند و مشاهدات خود را ثبت می‌کنند و به بازیگران نمره می‌دهند. بسته به نوع و گستره مانور ممکن است این افراد دعوت شوند.

بازیگران: افراد و داوطلبانی که نقش مجروحین مانور را اجرا می‌کنند.

ناظرین: مراقب عملکرد کلی مجموعه افراد و بخش‌ها و کل عملیات مانور و کارآیی هستند.

جلسات توجیهی: قبل از برگزاری مانور، تمامی گروه‌ها و شرکت‌کنندگان در مانور طی جلساتی درباره نقش خود توجیه می‌شوند.

جمع‌بندی: از تمامی شرکت‌کنندگان خواسته می‌شود تمامی نقطه نظرات و ملاحظات خود را در مورد عملیات بلافاصله بعد از مانور مطرح کنند تا برای اصلاح برنامه‌ها و بهبود روش‌ها و افزایش آمادگی از آنها استفاده شود. نظرخواهی: حداکثر طی روزهای اول بعد از مانور افرادی که نظرات خاص یا نقد و پیشنهادی دارند برای نظردهی دعوت می‌شوند.

گزارش نهایی: جمع‌بندی نهایی مجموعه گزارش‌ها و مشاهدات؛ برای پرهیز از نگاه و نتیجه‌گیری‌های تک‌بعدی.

روند طراحی مانور (مراحل طراحی برنامه مانور)

- ✓ تعریف حیطه مانور
- ✓ زمان‌بندی مانور
- ✓ تیم طراحی مانور
- ✓ طراحی مانور
- ✓ جلسات اجرایی و توجیهی قبل و بعد از مانور

تعریف حیطه مانور

تعیین و تدوین کلیات و حیطه مانور (بر اساس نیازسنجی): طراحی مانور نیازمند همکاری و هماهنگی بسیار زیاد بین کارکنان و مدیران است.

در جلسات تعیین چارچوب، رویکرد و اهداف:

- علت برگزاری مانور تبیین و تعریف می‌شود
- اهداف مورد انتظار و مورد نیاز شناسایی و تبیین می‌شوند
- انتخاب نوع حادثه و متغیرهای آن و شدت و نوع وقایع و ضایعات و خسارات
- مستندات لازم برای اجرای مانور معرفی می‌شوند
- تعیین ضوابط و مقررات ایمنی و امنیتی
- سازمان‌های همکار و پشتیبان و سطح مداخله آنها تعیین می‌شوند
- اما یکی از موارد مهم، گنجاندن موارد و مأموریت‌هایی که در مانورهای قبلی تذکر داده شده‌اند در اهداف این مانور است.

زمان‌بندی مانور

در زمان‌بندی برنامه مانور؛ اختصاص زمان برای برگزاری هر مانور باید متناسب با پیچیدگی و ماهیت مانور باشد. نباید با تخصیص نابجای زمان برای مانور باعث اتلاف وقت و سرمایه شویم. عدم رعایت این نکته باعث

سرخوردگی، بی‌انگیزگی، کاهش مشارکت و کاهش جدیت کارکنان در برگزاری موفق و رسیدن به اهداف مورد انتظار مانور نیز خواهد شد؛ بنابراین باید زمان تخصیصی برای سمینار و کارگاه، کمتر از مانور دور میزی باشد و به همین ترتیب زمان موردنیاز مانور دور میزی بیشتر از کارگاه و برای مانور عملیاتی بیشتر از مانور دور میزی خواهد بود. از سوی دیگر، صرفه‌جویی بیش‌ازحد در زمان این مانورها باعث افت کیفیت و کارآیی آنها و تشکیک کارکنان و مدیران ارشد در کارآیی این ابزار مهم خواهد شد.

تیم طراحی و برنامه‌ریزی مانور

- این تیم مسئول طراحی، اجرا و ارزیابی و تحلیل نتایج تمامی جنبه‌های تمرین و مانور است.
  - اهداف مورد انتظار از مانور را تعیین می‌کند.
  - سناریوی مانور را تهیه و سپس بر اساس نیازها تعدیل می‌کند.
  - تهیه مستندات موردنیاز برای انجام مانور (استانداردهای ایمنی شبیه‌سازی زمانی و عملیاتی).
  - تهیه و تنظیم فرم‌های موردنیاز برای ارزیابی مانور.
  - تهیه و توزیع امکانات موردنیاز برای مانور (جلیقه، مژیک، بلندگوی دستی، تلفن بی‌سیم و ...)
- این تیم بهترین گزینه برای انجام مراقبت و ارزیابی مراحل مانور هستند و در ترکیب این تیم باید یک نفر رئیس (یا رهبر تیم یا فرمانده تیم یا سرتیم) باشد. همچنین باید یک نماینده از هر یک از بخش‌های حاضر در مانور عضو تیم باشند.
- تعداد اعضای تیم در حدی در نظر گرفته می‌شود که کنترل آن توسط سرتیم به‌راحتی صورت گیرد؛ بنابراین انتخاب اعضای تیم باید متناسب با نوع تمرین و گستره و حجم آن انجام شود؛ مثلاً در تمرین‌های عملیاتی؛ پشتیبانی و هماهنگی و تدارکات بیشتری نسبت به مانورهای سمیناری و کارگاهی موردنیاز است و لذا این بخش، از واحدهای مازور به حساب خواهد آمد.

ترکیب تیم طراحی مانور: ۵ گروه وظایف این تیم را انجام می‌دهند:

- گروه فرماندهی: شامل یک نفر سرتیم (که سرپرستی تیم طراحی را بر عهده دارد)
- این گروه نقش و مسئولیت تمامی افراد برگزارکننده و مجری و بازیگر مانور را تعیین می‌کند. زمان‌بندی وقایع و حوادث تمرین و دستورالعمل راهبری مانور را تنظیم می‌کند و بر مراحل طراحی و اجرا نظارت دارد. اعضای این گروه می‌توانند سرگروه‌های تیم‌های EOC و یا هماهنگ‌کننده‌های آن گروه‌ها باشند. در مانورهای وسیع و یا بخش‌های بزرگ می‌توان افراد دیگری را نیز به تناسب اضافه کرد.
- گروه عملیات (اجرایی): از کارشناسان تخصصی رشته‌ها و بخش‌های درگیر تشکیل می‌شود تا بتوانند اجرایی بودن و دقت اجزای سناریو را تضمین و شاخص‌های مورد انتظار آن را تعیین کنند.

- گروه برنامه‌ریزی: این گروه تمامی مستندات و استانداردها و ضوابط و سیاست‌های جاری برای اجرای مانور را گردآوری می‌کند و مسئول تطبیق برنامه عملیاتی مانور با برنامه مدیریت است. در مانورهای کوچک می‌توان این گروه را با گروه اجرایی ادغام کرد.
- گروه پشتیبانی و تدارکات: مسئول تهیه تمام مواد و تجهیزات و وسایل و خدمات و تسهیلات و فضاهای موردنیاز برای مانور است. در مانورهای کوچک این کار می‌تواند توسط یک نفر مسئول با همکاری گروه برنامه‌ریزی انجام شود.
- گروه اداری مالی: مراقبت و ثبت هزینه‌های موردنیاز مانور. در مانورهای کوچک این کار می‌تواند توسط همان مسئول پشتیبانی و تدارکات انجام شود.

طراحی برنامه مانور

برای تدوین اهداف بر اساس نیازسنجی / سناریو / مستندات / تدارکات / و برنامه نهایی می‌باشد.

جلسه اجرایی و توجیهی قبل و بعد از مانور

برگزاری جلسات آموزشی و توجیهی / چک نهایی و تدوین ضوابط و مقررات / جمع‌بندی و یافتن و پیگیری اقدامات اصلاحی برای:

- فعال‌سازی مرکز فرماندهی و برنامه مدیریت بحران
- مکتوب کردن برنامه‌ها برای پیاده‌سازی استعداد عملیاتی
- مشارکت جمعی در جلسه برنامه‌ریزی شده برای جمع‌بندی وقایع و نتایج مانور
- مشارکت فعال در جلسه جمع‌بندی نهایی

ارزیابی

- ✓ انتخاب شاخص‌های ارزیابی از همان ابتدا و در طول طراحی مانور انجام می‌شود.
- ✓ انتخاب شاخص‌ها باید بر اساس زمینه‌های کارآمدی و کارآیی مورد انتظار از هریک از بخش‌های مختلف به صورت مجزا و همچنین از کل مانور باشد.
- ✓ در ارزیابی باید شاخص رضایت از هر عملکرد مورد انتظار تعیین شود.
- ✓ افزودن شاخص‌های ویژه محلی بر اساس شرایط منطقه‌ای از وظایف تیم طراحی است.
- ✓ طراحی فرم‌های مشاهده و ثبت و ارزیابی برای ناظران نیز از وظایف اجرایی تیم طراح است.

نتیجه‌گیری

یک مانور کاملاً موفق را می‌شود یک شکست قلمداد کرد، اگر:

- شما آموزشی از آن دریافت نکنید!
- استرسی به شما وارد نشود!

- مدیران سیاسی و اداری شهر و استان به سختی این فرآیند را پذیرند!
- یک مانور کاملاً بیهوده هم یک شکست قلمداد می شود چون:
- باعث تضعیف روحیه کارکنان می شود و از شرکت در مانور آموزشی دلسرد می شوند!
- مشارکت در مانور سالیانه می تواند یکی از شاخصه های استاندارد و ارتقای کیفیت باشد:
- از اول کوچک و ساده به نظر می رسد و مطرح می شود ولی در آخر بزرگ و پیچیده و سنگین می شود!
- انجام مانور قبل از آموزش و تمرین برنامه مدیریت بحران شهر و استان و کشور، مفهومی ندارد!
- انجام مانور مستلزم داشتن یک "گزارش تحلیل ریسک و آسیب پذیری" از منطقه است.
- درگیری ناآشنا ترین کارکنان، بیشترین اهمیت و اثربخشی را دارد!
- باید جذابیت کافی برای جلب مشارکت کارکنان داشته باشد.
- مدیریت بحران یعنی یک جمع مدیران در حال اضطرار که در شرایط غیرطبیعی و غیرعادی مجبور به گرفتن تصمیمات ناخوشایند بر مبنای اطلاعات ناکافی و در زمان کوتاه هستند!
- یک مانور که در آن مشکلی پیشامد نکند، یک تجربه آموزشی هدررفته و بیهوده است!**

منابع

- United States Department Homeland Security, Office of Domestic Preparedness, Department of Justice, Office of Justice Programs [h.p://www.ojp.usdoj.gov](http://www.ojp.usdoj.gov); click on OJP Publications (A to Z)
- Homeland Security Exercise and Evaluation Program, Vol. I: Overview and Doctrine, ODP, 2004, NCJ 205244
- Homeland Security Exercise Program (HSEEP); Vol. II: Exercise Evaluation and Improvement, ODP, 2003, NCJ 202198
- Homeland Security Exercise Program (HSEEP); Vol. III: Exercise Program Management and Exercise Planning Process, ODP, 2004, NCJ 205686
- Strategies for Incident Preparedness: A National Model, 2003 National Bioterrorism Civilian Medical Response Center, Drexel University, Wm Michael Dunaway
- Enhanced Exercise Design Course, California Specialized Training Institute, San Luis Obispo California, 93403-8123
- <http://bmjopen.bmj.com/content/early/2011/06/08/bmjopen-2011-000061.long>
- Walz BJ. Disaster training exercises: an educationally based hierarchy. Prehospital Disaster Med 1992;7:386-8.
- Tyler RW. Basic principles of Curriculum and Instructions. Chicago: Univ of Chicago Press, 1949, pp. 83-103.
- Rutherford WH. The place of exercises in disaster management. Injury 1990;21:58- 60.
- Merz K, Colo L. The Columbine High School Tragedy: one ED experience. J Emerg Nurs 1999;25:526-8.

- Theoret JJ. Exercise London: a disaster exercise involving numerous casualties. CMA 1976;114:697-9.
- Rekus JF. Disaster drills identify potential for problems in real emergencies. Occup Health Saf 1989;58:126-30.
- Anteau CM. The Oklahoma bombing-lesson learned. Crit Care Nurs Clin North Am 1997 9: 231-6.
- Kelin JS, Weigelt JA. Disaster management: lessons learned. Surg Clin North Am 1991;71 257-66.
- Tool for Evaluating Core Elements of Hospital Disaster Drills: The Johns Hopkins University Evidence-based Practice Center, Baltimore: AHRQ Publication No. 08-0019 June 2008
- Cosgrove SE, Jenckes MW, Wilson LM, Bass EB, Hsu EB. Tool for Evaluating Core Elements of Hospital Disaster Drills. Prepared by Johns Hopkins Evidence-based Practice Center under Contract No. 290-02-0018. December 2007.

Principles of maneuvering in preparation for fire

Ahmad Ahmadnia Halimejani *1

Shahram Karimi Koozegaran 2

Hossein Taghizadeh 3

Date of Receipt: 2021/05/03 Date of Issue: 2021/04/23

Abstract

What has been the first priority for human beings since the beginning of time and has caused the continuation of the human race is the preservation of life, and human beings have acquired the skill of controlling and controlling many deadly agents over the years. What is needed for reason and prudence, man has immersed him in it in the best possible way and has extracted and applied the best way to continue a healthy and prosperous life, but natural disasters seem to always be an unsolvable dilemma of the human mind. has done. One of the important features of natural disasters is their unpredictability and extraordinary speed of occurrence. In the face of natural disasters, at the top of which is an earthquake, we are not talking about months, days or even hours, we are talking about seconds and minutes. Earthquake management is possible not in those seconds but in the days and years before it. We find events today in the stillness of the earth, not tomorrow in the turmoil and wrath of the earth. Maneuver is a response to these needs and a solution to the problem. Maneuver is a set of appropriate strategies that have been designed before the disaster to raise awareness and teach practical skills by generalizing to the whole community. In fact, the maneuver is a simulation of critical situations and is a set of exercises that are used to evaluate and monitor the programs developed to deal with accidents, and in general, the purpose of the above exercises is to improve the level of preparedness in society. One maneuver should not evaluate all the dimensions of a program, so the exact purpose of a maneuver and the dimensions of the program that should be evaluated in one maneuver should be precisely defined. Maneuver learns where the panic used the power of decision-making and the potential to provide comprehensive comprehensive services to all victims of society.

Keywords

Scenario, maneuvering, crisis management, fire

1. Master of Geography and Urban Planning, Payame Noor University, Rasht Branch, Rasht, Iran. Station boss. (Responsible author: ahmdahmdnya5@gmail.com)
2. Master of Civil Engineering, Islamic Azad University, Lasht Nasha Branch, Lasht Nasha, Iran. Station boss. (Shahramkarimi1250@gmail.com)
3. Master of Financial Management, Islamic Azad University, Anzali Branch, Anzali, Iran. Station boss. (hoseintaghizadeh182@gmail.com)